БЕЗ – БЕРГӘ
МЫ – ВМЕСТЕ

АПРЕЛЬ, 2014 ЕЛ
№ 4 (035)

НӘРСӘ?
Кайда?
КАЙЧАН?

Афәрин!

Россиянең иң билгеле хатын-кызлары рейтингында якташыбыз Чулпан Хаматова, милләттәшебез Эльвира Нәбиуллина һәм Алинә Кабаева да бар. Исемлеккә ил сәясәте, бизнесы өлкәсендә кабул ителгән карарларга тәэсире булган, башкаларга үрнәк итеп куярлык хатын-кызлар кергән. Рейтингта беренче урында Федерация Советы рәисе Валентина Матвиенко, икенчедә – Үзәк банк җитәкчесе Эльвира Нәбиуллина, өченчедә – Хисап палатасы җитәкчесе Татьяна Голикова. Сигезенче баскычта Дәүләт Думасы депутаты Алинә Кабаева, унДүртенчедә кино артисты, «Подари жизнь» хәйрия фондын оештыручыларның берсе Чулпан Хаматова тора.

Казан – бишенче урында

Миллион халкы булган шәһәрләр арасында 1000 кешегә туры килгән рестораннар исәбе буенча «Интеррейтинг» аналитик агентлыгы тикшеренүләр үткәргән. Рейтингка Россиянең 15 шәһәре кергән. Казан бу рейтингта 5 урында. Беренче урында – Санкт-Петербург шәһәре, анда 700 кешегә 1 ресторан туры килә. Соңгы урында Мәскәү: 3339 кешегә – 1 ресторан.

Күл төбендә Казан Кремле флагы?!

Татарстанның «Ышанычлы машиналар. Нык кешеләр» экспедициясе Салкынлык полюсыннан дөнья рекордлары белән кайткан. Тикшерүчеләр Якутск Оймяконы янындагы ике күлне – Лабынкыр һәм Воротаны өйрәнгән. Күлгә чумучыларның максаты – күлләрне өйрәнү. Шуның белән дайверлар ике дөнья рекордын куя алган. Алар Лабынкыр күленә 52 м тирәнлеккә, Ворота күленә 59 м 60 см тирәнлеккә төшкән. Дайверлар белән бергә Россия Фәннәр академиясенең Себер бүлегенең криолитозонаның биологик проблемалары институтыннан галимнәр эшләгән. Лабынкыр күле төбенә дайверлар белән бергә Казан Кремле флагы да төшкән.

ТУКАЙ ае

Урамда яз. Апрель диюгә бөек шагыйребез Габдулла Тукай күз алдына килеп баса. Ә Тукай ул – милләт, туган тел, шигырь, моң...

Чит телләрне өйрәнә адәм баласы, ә ана телен белү – проблема. Юк, монда татар теле дәресләре тиешенчә укытылмый, хакимият телне саклап калу өчен аз эшли дип дәүләтне генә дә сүгәргә ашыкмыйк, бу сылтау гына. Теләгән кешегә интернет челтәрендә нинди генә мөмкинлекләр юк. «Ана теле» он-лайн курсларын әйтәсеңме?.. Татар теленә өйрәтә торган махсус дәреслекләр, аудиоязмалар да җитәрлек. Телне һәркем гаиләдә өйрәнә, кечкенәдән күңеленә сеңдерә. Милли гореф-гадәтләрне, туган телне баласына өйрәтү һәр ата-ананың вазифасы.

Татарстаннан читтә сибелеп яшәгән татарларга сокланып карыйм. Кытай татарларын гына алыйк. Милли йолаларны онытмый, саф татар телендә аралашып, бердәм булып яшиләр. Әнә бер танышым Кытай татарына кияүгә чыкты. Кәләшнең башында калфак, хәмерсез туй, борынгыдан сакланып килгән йолаларга нигезләнеп узган бәйрәм, саф татар телендә барган тамаша – болар турында ишетеп шаккаткан идем. Татарлыклары белән горурлана алар! Югыйсә бу гадәти хәл кебек кабул ителергә тиеш бит. Милләттәшләребездән үрнәк алып, балаларыбызга кечкенәдән милли көйләр тыңлатып, татар әдипләренең әсәрләрен укып тәрбияләсәк иде. Улларыбыз, кызларыбыз татар гимназияләрендә белем алганда, татар матбугатын укучы абунәчеләребез булганда татарның киләчәге өметле. Үз төбәгебездә чыга торган татар телендәге газета-журналларга язылып милләтебезне саклауга бер өлеш кертик.

Татар теле төрки телләр семьялыгына керә. Туган телебезне өйрәнү безгә күпме мөмкинлекләр ача, конкурентлыкка сәләтебезне арттыра. Телләр белгән илләр гизгән, диләр бит. Бер акыл иясе: «Туган телен белмәгән кеше ул – чүп, ә милләте белән горурланмаган халык чүп оясы», – дип язып калдырган. Тарихта әнә шулай чүп оясы булып калырга язмасын иде. Телебезне саклау, аның киләчәге үзебездән тора. ■

Эльвира МОЗАФФАР

Кечкенәдән үк күңелемә урнашкан җырулар сөймәкемнән миндә туган телебезне сөю тугъды. Әгәр миңа җырулар ярдәм итмәсә, мин соң... туган телебезне сөймәк кеби бер олугъ нигъмәткә малик була алыр идеммени? Яшәсен халык әдәбияты, яшәсен туган тел!

Г.ТУКАЙ

ТАТАР **булган җирдә...**

НОВОСИБИРСКИДА «Татар кызы-2014» бәйгесе узды. Бәйгегә Новосибирск өлкәсенең Чановск, Куйбышев, Барабин, Каргат районнарыннан, Новосибирскиның үзеннән, шулай ук Казахстан республикасы Сәмәй шәһәреннән чибәркәйләр җыелды. Сынаулар нәкъ менә татар хатын-кызларына хас булган сыйфатларны күрсәтерлек итеп сайланган иде. Үзләре белән оригиналь итеп тапыштырганнан соң, алар оста әзерләнгән милли ашларны тәкъдим иттеләр. Зирәклек бәйгесендә катнашу, иҗади конкурс, милли кием белән чыгыш ясау – болар барысы да «милләт йолдызлары»ның искиткеч уңган, тыйнак, әдәпле булуларын раслады. Бәйгенең буеннан-буена кызларның туган телләрен белүләре, милли гореф-гадәтләр, татар мәдәнияте белән таныш булулары тикшерелде. Иң гүзәл татар кызы исеменә Барабин районы Новокурупкаевка авылыннан Әлфинә Монасыйпова лаек булды.

САМАРА ӨЛКӘСЕНЕҢ ТОЛЬЯТТИ ШӘҺӘРЕНДӘ, халкыбызның телен, моңын, күркәм гореф-гадәтләрен, йолаларын саклау максатыннан, «Язлар моңы» фестивале узды. «Бу фестиваль бишенче ел рәттән уздырыла, шуңа да конкурсантлар саны елдан-ел арта, ә тамашачыларыбыз тулы заллар белән куандыра», – ди аны оештыручылар - Тольяттидагы татар автономиясе җитәкчелеге. Быелгы фестивальдә дә 40тан артык конкурсант көч сынашты. Алар арасында өлкәннәр дә, яшьләр дә, балалар да бар иде. Фестиваль халык җырлары, аккордеон, тальян моңнарына күмелеп, халык биюләренә үрелеп дәвам итте. Тамашачы һәр сәхнәгә чыгучыны көчле алкышлар белән каршы алып, озатып калды. Татар халкының җыр-моңга, матур йолаларга никадәр бай икәнлегенә тагын бер кат инандылар тольяттилылар.

ТУБЫЛЛЫЛАР быел да Нәүрүз бәйрәмен, гадәттәгечә, себер-татар мәдәният үзәгендә каршы алдылар. Биредә узган Нәүрүз, Әмәл бәйрәмнәре халкыбызның гореф-гадәтләрен саклап, яшь буынны борынгы йолалар белән таныштыру максатыннан оештырылды. Бәйрәмне «Мирас» бию ансамбле ачып җибәргәннән соң, Нәүрүз сылулары тамашачыларны кәнфитләр белән сыйладылар. Алып баручы Айгөл Мәүлекаева сәхнәдән бәйрәмнең мәгънәсе турында сөйләде. Сәхнәдә концерт программасы мәдәният үзәге артистларының җыр-биюләре, балаларның чыгышлары белән үрелеп барды. Татар халык авыз иҗатыннан сәхнәләштерелгән «Аулак өй» күренеше күрсәтелде. Монда татар халык җырлары, такмаклары яңгырады, уеннарда яшьләр актив катнаштылар. Кунаклар фойеда оештырылган Гөлфәния Тимербаеваның, Варвара Черкашинаның кул эшләреннән оештырылган күргәзмәсе белән дә таныштылар. Салкын кышны озату чарасы «Хуш киләсең, гүзәл Нәүрүз, язгы яңа елыбыз!» – дигән җылы теләкләр белән йомгакланды.